

Upravništvo: Ljubljana, Puccinjeva ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Insertni oddelk: Ljubljana, Puccinjeva ulica 5 - Telefon št. 31-25, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Izključno zastopstvo za oglaševanje v Italiji in
inozemstvu: UPI S. A., MILANO

Računi: za Ljubljansko pokrajino pri pošto-
čkovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje
Italije: Servizio Conti, Corr. Post. No 11-3118

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.

Uredništvo:
Ljubljana - Puccinjeva ulica št. 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24.

Rokopis se ne vračajo.

139 Terrorflugzeuge abgeschossen

Heftigkeit der grossen Abwehrrschlacht in Italien nimmt zu - Flammässiger Verlauf unserer Bewegungen - 50 Feindpanzer vernichtet

Aus dem Führerhauptquartier, 25. Mai. DNB. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

In Italien nimmt die grosse Abwehrrschlacht durch vermehrten Einsatz feindlicher Panzerverbände an Heftigkeit zu. Am äussersten Westflügel des Landekopfes von Nettuno wurden Angriffe abgewiesen und eine hinter unserer Front gelangte feindliche Kräftegruppe im Gegenangriff vernichtet. Südöstlich Aprilia sind weitere schwere Kämpfe im Gange. Im Raum beiderseits Cisterna gelang es, die feindlichen Einbrüche nach erbittertem Ringen vor den Artilleriestellungen aufzufangen und abzurufen. Starke Angriffe überlegener feindlicher Kräfte gegen Cisterna selbst wurden unter Abschuss von 17 Panzern zum Teil im Gegenstoss abgeschlagen.

Aus dem Raum von Littoria setzen sich unsere Truppen befehlsgemäss nach Nordosten auf die Gebirgsränder ab, um sich dort mit den aus dem Abschnitt von Terracina nach Norden zurückgekommenen Verbänden zu vereinigen. Die Bewegungen verlaufen trotz starken feindlichen Nachdrängens planmässig.

Im Abschnitt beiderseits des Liri griff der Feind weiter mit überlegenen Kräften von rollenden Jagdbomben angriffen und starken Panzerverbänden unterstützt, an. Unsere Truppen leisteten ihm erbitterten Widerstand und fingen die feindlichen Angriffsspitzen im Raum südwestlich San Giovanni und Roccasecca auf. 50 feindliche

Panzerkampfwagen wurden dabei abgeschossen.

Erneute, durch Panzer unterstützte feindliche Angriffe gegen den Ort Piedimonte brachen verlustreich zusammen.

Sicherungsfahrzeuge und Kampffähren der Kriegsmarine versenkten in der Nacht zum 24. Mai im Seegebiet von Livorno ein feindliches Torpedoschnellboot.

Aus dem Osten werden keine besonderen Ereignisse gemeldet.

Britisch-nordamerikanische Fliegerverbände führten im Laufe des gestrigen Tages und in der vergangenen Nacht mehrere Terrorangriffe. Unsere Luftverteidigungskräfte vernichteten 139 feindliche Flugzeuge, darunter 115 viermotorige Bomber. Weitere 16 Flugzeuge wurden über dem italienischen Raum und den besetzten Westgebieten abgeschossen. Von diesen bei Tag unter starkem Jagdschutz durchgeführten Angriffen wurde Berlin, Wiener-Neustadt und mehrere Orte im Raum von Wien betroffen. Bei Nacht war Aachen das Ziel eines britischen Terrorangriffs. Besonders in den Wohnvierteln der Reichshauptstadt und in Aachen entstanden Schäden und Personenverluste.

Einzelne britische Flugzeuge warfen in der letzten Nacht Bomben auf das Stadtgebiet von Berlin.

Schnelle deutsche Kampfflugzeuge griffen in den frühen Morgenstunden des heutigen Tages wiederum Einzelziele in Ostengland mit gutem Erfolg an.

139 terroristischen letal sestreljenih

Silovitost velikih obrambnih bitk v Italiji narašča - Načrtni potek nemških pokretov - 50 sovražnikovih oklopnikov uničenih

Führerjev glavni stan, 25. maja. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja: V Italiji narašča zaradi povečane udeležbe sovražnikovih oklopniških oddelkov silovitost velikih obrambnih bitk. Na skrajnem zapadnem križi nettunskega predmostja smo odbili vse napade ter s protinapadom uničili sovražnikovo bojno skupino, ki se je izkrcala za našimi črtami. Na obeh straneh Cisterne je uspelo, da smo po ogorčenih borbah pred topniškimi postojankami zadržali in zajeli sovražnikove vdore. Močne napade nadmočnih sovražnikovih sil na Cisterne samo smo ob sestrelitvi 17 oklopniških deloma s protinapadom odbili.

Iz okolice Littorije so se naše čete na poveli odmaknile proti severovzhodu na robove gora, da bi se tamkaj zadržale z oddelki, ki smo jih iz oddelka pri Terracini potegnili proti severu. Pokrovi potekajo kljub močnemu sovražnikovu pritisku po načrtu.

V odseku na obeh straneh Lirija je sovražnik dalje napadal z nadmočnimi silami in s podporo stalno napadajočih lovskih bombnikov ter močnih oklopniških oddelkov. Naše čete so se mu ogorčeno upirale ter so prestrele sovražnikove napadalne kline na predročju južnozaprado od San Giovanni in Roccasecca. Pri tem smo uničili 50 sovražnikovih oklopniških bojnih voz.

Ponovni z oklopniki podprti sovražnikovi napadi na kraj Piedimonte so se z izgubami zrušili.

Zaščitne ladje in bojna vozila vojne mornarice so v noči na 24. maj potopila na morju pred Livornom sovražnikov torpedni brzi čoln.

Z vzhoda ne javljajo o nikakih posebnih dogodkih.

Britansko-severnoameriški letalski oddelki so izvršili večerj podnevi in v pretekli noči več terorističnih napadov. Naše protiletalske obrambne sile so uničile 139 sovražnikovih letal, med njimi 115 štirimotornih bombnikov. Nadalnjih 16 letal smo sestrelili nad italijanskim področjem ter nad zasedenim zapadnim ozemljem. Dnevni napadi, ki so bili izvedeni z močno lovsko zaščito, so prizadeli predvsem Berlin. Dunajsko Novo mesto in več krajev na dunajskem področju. Ponoči je bil Aachen cilj britanskega terorističnega napada. Zlasti v stanovanjskih predelih prestolnice ter v Aachnu je bila povzročena škoda ter je prebivalstvo imelo izgube.

Posamezna britanska letala so v zadnji noči vrgla bombe na berlinsko mestno ozemlje. Nemška brza bojna letala so v zgodnjih jutranjih urah današnjega dne zopet z dobrim uspehom napadla posamezne cilje v vzhodni Angliji.

K položaju na bojiščih

Berlin, 25. maja. Borbe, ki divjajo sedaj v Italiji, potrjujejo v svojem poteku, da ne morejo še tako močno in različne akcije sovražnikov Nemčije odvrniti nemškega vodstva niti od njene strateške temeljne smrti niti od njenih taktičnih temeljev, ugotavlja vojaški dopisnik DNBja Martin Hallensleben v svojem današnjem poročilu o položaju na bojiščih. Tako piše med drugim: Na vseh evropskih bojiščih se je ravno nemško vodstvo že preko eno leto po temeljnih načrtih, katerih dosledno uresničevanje mora zbuditi občudovanje, če se pregleda potek dogodkov. Več kakor enkrat je nastal v tem obdobju položaj, ko se je zdelo, da je pobuda zaveznikov prisilila Nemce, da se zastavijo vso vojno silo, če so hoteli obdržati položaj le nekoliko v ravnovesju. Kljub vsemu so obvladali Nemci končno najtežje položaje, ne da bi podvzeli, kar se je zdelo nujno potrebno po pregledu poteka dogodkov. Niti enkrat niso nastopili v zadnjih 20 mesecih s kopičenjem čet, ki je prineslo v prvih 37 mesecih vojne tako velike in presenečeni polne uspehe. In to se je zgodilo, čeprav bi jih lahko k temu dovedla izredna velepotrošnja sovražnikova bojna sila.

Pred več kakor poldrugim letom je nastopila kakor na mah popolna sprememba nemške taktike. Nemci so se vrgli na obrambo, čeprav se je zdelo, da daje taktike le napad uspešne pobude; ta obramba je bila tako trdovratna, žilava in dosledna na vseh bojiščih, da bi bilo popolnoma zgrešeno, če bi menili, da se je to zgodilo le zato, ker so zavezniški z razvitjem svojih sil narekovali Nemcem svojo voljo. Proti takemu mnenju govori mnogo dejstev in je tudi mnogo vzrokov, ki so Nemce dovedli do tega, da bodo po gotovem obdobju z osredotočenjem in zbiranjem svojih čet zopet nastopili ofenzivno ter pokazali ponovno svojo ogromno udarno moč.

Toda, to se zdi, da je globlji razlog za nov način vodstva vojne, bilo bi izredno trošenje sil, če bi postopali drugače in uspeh bi tudi tako ne bil dosežen. Vseposlojni položaj je bil takrat in je še danes v svojem pozitivnem težišču, ki prica Nemčiji v dobro v primeri s stanjem v prvi svetovni vojni. Nemško vodstvo je bilo pred poldrugim letom in je še danes teritorialno v položaju, ki ne dovoljuje, da bi Nemčija odprto napadala ter bi s tem dovedla odločitev, temveč je bolje prisiliti sovražnika,

da dobi v svoje roke postojanke, ki si jih je pridobila Nemčija. Tako je bilo na vzhodu, tako je na zapadu, oziroma na jugu. Do Izare, Somme ali do Soče je še dolga pot in do Rige, Bresta Litovskega ali do Bukareste in Soluna ni pot nič krajša.

Ce opazujemo razvoj zadnjega časa s tega stališča in če smo prepričani, da so Nemci danes še vedno v Norveški, na nizozemski, belgijski in francoski obali, ob Egejskem morju, v južni in srednji Italiji, ob spodnjem Dnjestrju do Narve in če poleg tega pomislimo še to, da Nemčija zaradi spremenjenega načina bojevanja že šla preko leto dni divizijo za divizijo kakor v mirnem času in da lahko štiti svojo proizvodnjo, tedaj postane jasno tudi najbolj oddaljenemu opazovalcu, zakaj vztraja Nemčija tako trdovratno in defenzivno.

Razvoj bitke v južni Italiji dokazuje, da nemško vojni vodstvo še ne smatra položaja za dovolj zrelega, da bi spremenilo svoje defenzivno stališče. To se tudi ne bo zgodilo, dokler ne bo prišlo do tega, da se bo ofenzivna sila Angloameričanov in boljševikov začela krhati. Bržkone se bo zgodilo to leto, če ne bodo medtem nastopili dogodki, ki bodo dovedli nemško najvišje vrhovno poveljstvo do prepričanja, da je sedaj pridel trenutek za vele-napade. Če večkrat je bilo dokazano, da je sedanja vojna presenečenj. Vsekakor pa je potrebno, da gledamo na dogodke v Evropi kot v tesni zvezi z razvojem vojne v vzhodni Aziji. Sedaj divjajoče borbe v Italiji imajo v primerjavi s tem svetovnim požarom le podrejen pomen. Da vlada ta pravilna preceuten v nemškem taboru, moremo razvideti iz tega, da ni nemško vodstvo voljno, dajati po svojih računih temu bojišču on pomen, ki mu ne pripada, katerega pa hoče nasprotnik Nemčiji vsiliti, da bi na ta način vplival odločno na nemške dispozicije. To bo pa komaj možno pri vsej trdnosti nemškega odpora, ki veže več angloameriških sil, kakor bi bilo dobro za nje. Nobena bitka ni bila doslej odločena že na predbojišču. Nemška taktika je brez dvoma v tem, da čaka nemška vojska v defenzivi, toda vsesplošni položaj, ki je bil ustvarjen v nemškimi zmagami in teku prve polovice vojne, daje nemškemu vodstvu možnost, da dovoli, da prihaja razvoj dogodkov Nemčiji nasproti v miru, ki je napolnjen z energijo, o kateri se morda dozdeva sovražniku, ki ga bo pa jako prese-petila onega dne, ko bo planila na dan.

Boji na italijanskem bojišču

Topništvo, metala in protiletalsko topništvo kot pomočniki težko boreče se pehote - Zaupanje in odločnost temelj dosedanjih obrambnih uspehov

Berlin, 25. maja. Mednarodni informacijski urad poroča k bojem v Italiji: Hudi boji na italijanskih bojiščih so dovedli v teku večerjnjega večera do tega, da so nemške čete izpraznile obalno področje med nettunskim predmostjem in tirsenskim križom južnega bojišča. Nemške čete so se umaknile na postojanke, ki se opirajo na pogorje severnozaprado od Vie Apple ter so mogle kljub vsem naporom tinvazijskih čet, ki so hotele motiti načrten potek teh premikov z napadi brzih čet, odbiti z uspehom. Posebno hudi so bili boji na področju Pontecorva in pri Piedimontu, kjer so Angloameričani z množičnimi oklopniškimi silami in s podporo močnih skupin bojnih letal napadali ves dan. Izmed približno 300 napadajočih bojnih voz je bilo 50 uničenih s protiooklopniškim orožjem in s sredstvi za borbo v bližini.

Berlin, 24. maja. V vojnem poročilu dne 21. maja omenjeni polk oklopniških grenadirjev pod poveljstvom polkovnika Nagla je moral od prvega dne britansko-ameriškega napada v južni Italiji prestopiti težke in izpremenljive boje. V pričutku se je boril v trikutu med Lirjem in Gariglianom, kjer ga je zadel prvi oredotočeni oklopniški sunk, ki ga je izvršil sovražnik iz okolice San Andrea v smeri proti San Ambrogio. Čeprav se je bil polk zaradi tega razdelil v več poedinih bojnih skupin, je polkovnikovo vso uspešno, da ga je zopet zbral, nakar se je skupno z vsem orožjem in ranjenci prebil k San Giorgiju. Takoj po prihodu na nove postojanke pa so morali grenadirji že odbiti naval maroških in alžirskih čet, ki so v sodelovanju s številnimi oklopniški skušale razpršiti začetne uspehe prejšnjih dni, toda zopet so se ti napadi ob Lirju navzgor prodirajočega sovražnika krvavo zrušili ob od-poru oklopniških grenadirjev.

Naslednje dni so nato izpolnjevali stalni obrambni boji, pohodi in protisunk. Boji za Pontecorvo so dne 20. maja prinesli polku novo težko nalogo. Dobil je povelje, da zadrži iz Esperie proti severozapadu napredujoči sovražnikov oklopniški klin. Polkovnik Nagel je spoznal, da hoče nasprotnik vdreti ob stikališču dveh divizij in pričeti tamkaj obširno obkoljevanje. V izredno težkih bojih so oklopniški grenadirji, ki jih je podžigal njihov polkovnik, vzdržali novi naval. Obdržali so svoje postojanke tudi še potem, ko so bili obkoljeni od vseh strani, dokler niso v noči na 21. maj dobili povelja za umik. S silovitim napadom je polk prebil obkoljevalni obroč in se pretolkel do novih lastnih črt, ne da bi prepustil sovražniku le en sam kos svojega orožja.

Da sovražniku ni uspel prodor ob stikališču obeh divizij, je tudi zasluha nemških metal-skih baterij. Ko so Nemci spoznali smer sovražnikovega napadalnega klina je ena sama baterija izstrelila 750 strelav na široki črti napadajočega nasprotnika. Zato se je sovražna pehota naglo umaknila in so se tudi oklopniški skušali v zaščiti umetne megle zateči na varno. Britanci so večkrat poizkušali, da bi z letalskimi napadi izločili nemške minomete iz boja, sovražnikovi letalci pa do dobro skritih postojank metal niso mogli odkriti. Komaj so se lovski bombniki izgubili za prvim goskim hrbotom, so topničarji že odstranili kamuflažo s svojih metal in znova pričeli sipati ogenj na napadajoče oklopnike.

Uspešna podpora težkega orožja je pomagala tudi nekemu drugemu grenadirskemu polku, da je bilo upiral sovražnikovim napadom, ko je bil zaradi nekega vdora v sosednem odseku nevarno obkoljen. Ker je vrhu tega še čono navalilo nanj 80 oklopnikov, je postal

njegov položaj nevaren, grenadirji pa so sovražnika le spravili ob tla in uničili nekatere vdre sile. Položaj se je razčistil šele potem, ko je eden izmed obeh v prvi črti borečih se bataljonov z energičnim napadom razbremenil ostali bataljon in vzpostavil z njim zvezo. Naslednjega dne se je zopet bataljon, ki je izvedel protisunk, zapletel v težke bližinske boje. Čeprav ga je bil sovražnik z juga že obšel, so čete vseeno obdržale svoje postojanke, dokler ni razbremenjeni bataljon dosegel nove bojne črte in od tamkaj z dobro merjenim ognjem omogočil tovarišem odhiti. Uspešni potek teh bojev je temeljil na obojestranskem medsebojnem zaupanju bojnih skupin in v brezobzirni izvedbi določenih taktičnih ukrepov, ki so jih izvršili izredno odločni častniki in močje. Brez uspešne podpore težkega orožja pa čete svojih postojank najbrže ne bi mogle držati.

Poleg topništva in metala so tudi protiletalske baterije zlasti v odseku pri Liriju s presenetljivim ognjem na sovražnikova zbirališča in njegove oklopniške občutno razbremenile grenadirje. S posebnim junaštvom in spretnostjo so se borili topničarji neke težke protiletalske baterije pod vodstvom v vojnem poročilu 22. maja omenjenega nadporočnika Barga, ki so omogočili umik nekega polka oklopniških grenadirjev. Kljub osredotočenemu sovražnikovu ognju, ki se je vsipal nanje, so topničarji vzdržali, uničili iz bližine več britanskih oklopnikov in uničili še številno težko pehotno orožje. Požrtovalno delovanje baterije je omogočilo oklopniškim grenadirjem, da so zasedli nove črte, na katerih so se vsi naslednji napadi krvavo zrušili.

Grenko zdravilo

Angloameriška letala so pred nekaj dnevi ponovno napadla srbsko prestolnico Beograd in jo težko bombardirala. Se ne-zacelejene težke rane, ki so jih povzročila prejšnja bombardiranja so se nanovo odprle in iz novih ran je tekla kri srbskega človeka. Še enkrat je v smrtni grozi zatrepalo človeško srce iz množice polmilijskega mesta, ko so se nad njim rušili bloki hiš in ko je morje ognja in žvepla požiralo pred seboj vse, kar je doseglo. Starim ruševinam so se pridružili nove, tišečim grobovom so se pridružili novi tišči; deset in deset tisoč novih bednikov, ki so ostali brez svojih dragih in brez krova nad seboj, so napopolni to grozno prizorišče in ustvarjali nemo silko pekla v najobupnejših barvah.

Beograd, se pretrjava v eno samo ruševino. To srce Balkana se ruši, krha, se nekaj podobnih satanovih akcij in tega srca ne bo več. Toda eno ostaja in bo ostalo, to je utrip tega srca, utrip, ki daje življenje in moč, in čim večji napor prestaja srce, tem jačji je nje-gova utrip. Življenjska sila Beograda je danes močnejša kot kdajkoli poprej: ruševine so pokopale pod seboj vse preostale utvare, ki so se obstajale in odprle še poslednjemu Srbu oči.

Kako gleda danes srbski človek na početa onih, za katere je še nedavno šel prostovoljno v svojo lastno pogubo, nam kaže zlasti naslednji značilni dogodek, ki ga nam je pravil očitodek.

Nemški protiletalski obrambi je uspelo pri zadnjem napadu sestreliti nad samim mestom več terorističnih bombnikov, iz katerih so odskakovali letalci s padali. Kakšna ironija usode! Narod, ki je nekoč tako nestrpno pričakoval »zaveznike« padalec, jih je končno dočkal. Toda prihod teh padalcev je bil drugačen, kot si je narod nekoč mislil. Zato pa je bil tudi njih sprejem drugačen. Ne s cvetjem in s pesmijo na ustrehi, ampak z globokim sovraštvom v srcu jih je sprejel srbski narod.

»Angleži« so končno prišli, toda ne kot »osvoboditelji«, prišli so kot naročeni morilci in tega niti ne poskušajo tajiti, saj jih je naročil Tito.

V ruševinah je izginila še poslednja iskra bolezni, ki se ji pravi »anglofilstvo«, zadnji ostanki utopij v srcu srbskega človeka so se pod težo satanske morilske akcije podrli.

Bombardiranje mest, ki v vojaškem pogledu ne pomenijo ničesar ali pa zelo malo, v nobenem slučaju pa ne toliko, da bi bilo to razlog za takšen moralen padec Anglo-američanov, je pripomoglo, da se je srbski narod otresel še poslednjih sentimentalnosti in utvar in da je danes končno na pravi poti, da najde samega sebe.

To nam najlepše kaže etično visoko in častno dejanje srbskih vojničnih ujetnikov, ki so v nemškem ujetništvu z energično gesto odklonili sprejemanje vseh pošiljk živil, ki jim jih pošiljata angleški in ameriški reči križ.

Židovsko mamilo je teokrat odpovedalo, kupiti se narod čolstva in junaštva ni dal. Srbski vojak je v najtežjih trenutkih pokazal, da je solidaren s svojimi brati v domovini v trpljenju kakor tudi v nemem, toda tem strašnejšem odporu do onih, ki so ga hoteli pahniti v smrt. Nič ne pomaga hinavsko zavijanje londonskega radija kakor tudi ne opravičevanje, češ da je bilo bombardiranje srbskih mest z Beogradom na čelu izvršeno po nalogu razbojnika Tita in samo radi njega.

Popolnoma zavestno in hladnokrvno je padlo povelje Židov kova Baruch in Morgenthau ter njih vernih slug Roosevelta in Churchilla, da se bombardirajo središče Balkana, onega Balkana, ki je po svoji krvavi, nedavno prestani Golgoti stopil na pot gradilne solidarnosti narodov nove Evrope in ki je v tem trenutku najmirnejši in najbolj urejen kotiček sicer tako razburkanega Balkana.

Da, Baruch in Morgenthau, sinovi istega Jude, ki je rodil Kaganoviče, Finkelsteine in njih zveste grobarje angleškega in ameriškega ljudstva, židovske plačance, ti so poslali črne zveri v letelih trdnjavah, da neusmiljeno sejejo smrt nad narodom, ki je še doslej živel na en milijon in pol svojih sinov za tuje interese.

Iz ruševin, zaviti v črni dim, iz strašnega moka tisočev mrtvih, ki jih nobena sila sveta ne more več oživeti, iz nemih oči stotisočev bednikov pa se dviga v nebo grozen krik: obtožujemo!

Uspehi nemške letalske obrambe

Berlin, 24. maja. Letalski dopisnik lista »Berliner Börsenzeitung« piše v svojem članku o učinkih, ki jih imajo na obeh straneh dnevi napadi angloameriškega letalstva, med drugim:

»Ako hočemo dobiti vpogled v delovanje nemške protiletalske obrambe, si moramo ogledati predvsem letalska pokopališča, na katerih zbirajo razbitine bombnikov in lovcev z britanskega kokarda in peterdrazko ameriške zvezde.« Dopisnik pravi, da je človek le redkokdaj priča celotnih uspehov nemške obrambe, ker se boj pri običajnih sovražnikovih dnevnih napadih razteza na zelo dolge proge. Čim bolj intenzivna je obramba nekega področja, tem močnejše mora biti številno sovražnikovih bombnikov, da stavi obrambi čim večje naloge ter jo zaposti z mnogimi cilji. Ako se mora poleg tega pričakovati še sridita lovska obramba, so morajo bombniški oddelki imeti bolj strniti v zaključne oddelke, da zbero skupaj ogenj svojega orožja ter ustvarijo tako znano »ognjeno zaporo«, v kateri se križajo ognjene črte vseh letal tako, da krije drugo drugega. Kako je v resnici s temi v jatah letočimi velikimi bombniki, spozna lahko kvečjemu napadajoči lovec. Bombniki, ki izgledajo, ako jih gledamo z zemlje, tako močeno, so v resnici zaradi številnih zadetkov dejansko že tako razbiti, da lahko le z največjo možno brzino obdržijo ta svoj položaj v oddelku. Zaradi močne nemške obrambe mora zbrati sovražnik čim večje število bombnikov, da bi lahko uresničili svoje načrte. Pred nemškimi bombniki bi se sovražnik rad zaščitil z množico svojega materiala. Letalski dopisnik piše dobesedno: »Ako nam množestveno poletje ameriškega letalstva naravno pojasnjuje vsota teh faktorjev, potem nam dokazuje vedno močnejša zaščita lovcev za dolge polete, ki jih uporablja sovražnik, kak je dejanski učinek nemške letalske obrambe. Vsak polet ameriških bombnikov se razvija po nekem gotovem načrtu. V več valovih preleti evropski kontinent neke vrste zaporedna, sestavljena iz lovcev. Med barjerami lovcev za dolge polete grede nato bombniki proti svojemu cilju. V trenutkih nevarnosti, ko se iz globine prostora naenkrat pojavijo nemški lovci ter napadejo ameriške oddelke z elementarno silo, poizkušajo bombniki obstati tesno drug poleg drugega, da bi lahko na vse strani »grizili okrog sebe«. Da jih pa tudi ta taktika ne more zaščititi pred težkimi izgubami letal, so nam zgornjo dokazale velike in za yankceje čisto tako porazne letalske bitke. Kljub vsem, ki zaradi tega nastajajo, letijo bombniki naprej, da ne bi predošlo ostali v obrambnem peklju. Nato odvzame na dani znak vse bombniški oddelki svoje bombe, ki padajo na razmeroma tesno omejen prostor, podoben preprogi. Ta metoda dokazuje brutalno brezobzirnost uničevalne volje naših nasprotnikov.« Ob koncu pripominja dopisnik: »Zaradi močno oboroženih sovražnikovih letal, ki letajo v množicah, je nemška protiletalska obramba pripravljena, da vodi svoj boj s taktiko velikih področij. Množestveni napadi nemških lovskih in rušilnih letal zadajajo sovražniku težke izgube. Yankceji morajo danes za svojo letalsko vojno mnogo plačati. Tisoči izmed njih so že odšli v ujetništvo ali pa v smrt.«

Barbarstvo angloameriških letalcev

Berlin, 25. maja. Pri zadnjih dnevnih napadih severnoameriških oddelkov lovcev na severno in severnozaprado Nemčijo so napadli posamezni ameriški lovski letalci v nizkem poletu tudi majhen kraj v Mecklenburgu. S svojimi strojnimi ali streljali po praznih ulicah kraja, streljali brez cilja v kmetičke hiše in lope. V begu pred tem napadom so ustrelili z več izstrelki iz strojne mlado mater z dvema otrokoma na poti v javno zaklonišče. Mati se je zrušila vsa okrvavljena. Še enkrat so ponovili ameriški letalski lovci napad ter zadeli enega izmed obeh otrok. »Liri leta staro deklico. Sovražnikovo letalo je priletelo tako nisko, da se je zadelo v električno napeljavno in se zrušilo. Kmetje so se podali takoj do mesta, kjer je ležalo letalo, ki je bilo odhajeno od vasi kakih 800 m. Ameriški letalec se je medtem rešil iz razvalin svojega letala. Z nasmeškom je stopil do prebivalcev vasi in si prižgal cigareto. Kmet-

Letalski spopadi nad vzhodnimi Alpami

Berlin, 25. maja. Nad vzhodnimi alpskim predgorjem kakor tudi v visokogorju je prišlo v večerjnih dopoldanskih urah do spopadov med jatami nemških lovcev in oddelki severnoameriških bombnikov in njihovim močnim lovskim spremetvom. Sovražnik je imel že pri doletu nad dunajsko področje velike izgube.

Bombe na Pariz

Pariz, 25. maja. Angloameriško letalstvo je večerj, kakor javlja agencija »OFI«, ponovno bombardiralo parisko mestno področje. Tudi razni kraji v departementu Seine-et-Oise so bili cilj angloameriških bombnikov. Isti kraji so bili pred nedavnim že večkrat hudo napadeni.

Bombe na Orleans

Pariz, 25. maja. Anglo-ameriška letala so dvakrat hudo napadla Orleans. Mrtvih je bilo 250. Bombe so hudo poškodovale katedralo, biser gotike arhitekture.

S strojnimi nad belgijsko civilno prebivalstvo

Bruselj, 25. maja. V ponedeljek popoldne so anglo-ameriška letala napadla okolico Liègea. V nekem mestnem okraju je bilo prebivalstvo napadeno s strojnimi. Bilo je mnogo mrtvih in ranjenih.

Pri pogrebu žrtev zadnjega napada iz srca na Bruselj je neko anglo-ameriško letalo prav tako obstreljevalo pogrebe s strojnimi.

Priznanje angleškega letalskega maršala

Ženeva, 25. maja. Letalski maršal str Arthur Cunningham je izjavil v nekem svojem govoru letalcem lovcev tipa Spitfire, ki so pod njegovim poveljstvom: »Nikakor ne moremo skrajšati boja za zmag nad Nemčijo in z golim bombardiranjem Nemčije ne bomo premagali.«

Borbeni duh in hrabrost naših domobrancev

Naš list je minulo sredo, 24. maja, obširno poročal o vsem zadržanju naših domobrancev o priliki tolovajskega napada na Trebnje. Danes podajamo nekoliko značilnih podrobnosti o junastvih posameznih vojakov, kolikor so prispela o trebnjskem spopadu že natančnejša poročila. Eno izmed teh pravi:

Težko je reči, kateri od naših hrabrih borcev se je v Trebnjem najbolj odlikoval. Vsi so pokazali izredno borbenost in hladnokrvnost do zadnjega. Zanimivi so posamezni dogodki iz napadalnih in obrambnih borb pri Trebnjem, ko so nekateri fantje dokazali, kako hitro se znajdejo na položajih in kako so v kritičnih trenutkih zanesljivi in odločni.

Tako je domobranec P. r. n. e. skozi vso borbo uporabljal kar tri vrste orožja. Z mitraljezo je siral smrt med bližajše se komuniste. Če je opazil potrebo, da prežene bližnji zasedo, je prijel za minomet in ni odnehal, dokler ni uspel. Pa tudi puške ni zanemarjal. Ko se je vse drugo že preveč ogrelo, mu je ta dobro služila.

Trdno voljo, da ne odneha do zadnjega, je pokazal J. a. o. Čeprav je bil ranjen v bok in glavo, je potem, ko se je zbudil iz nezvesti, vstal in šel takoj na položaj.

Prav tako so fantje pod poveljstvom poročnika Kralja Ivana, ki so držali položaj ob progi, pokazali, da se zavedajo svoje dolžnosti. Tu so namreč hoteli tolovaji v noči od 16. na 17. maja neopazno vdreti v Trebnje. Ker jih je ščitil železniški nasip, so se položajem približali na 15 do 20 metrov. Vendar so jih domobranec gladko odbili. Tu se je zlasti izkazal strojničar L. a. m. p. Avgust.

Komunisti so v sredo, 17. maja, z močnim topovskim ognjem porušili v Trebnjem dve naši utrditvi. Sovražnik je takoj izkoristil priliko in zasedel ta dva razbita bunkerja. Osem naših vojakov pod vodstvom nadporočnika Frankiča je napadlo bunkerja in ju ponovno zasedlo. Pri tem so naši samo pri enem bunkerju pobili 15 komunistov. Močviro ne more prehaliti vsestranske skrbi, požrtvovalnosti, hladnokrvnosti in izrednega junastva, ki jih je nadporočnik Frankič pokazal v borbi. Marsikdo mu je hvalačen, da je prav s svojo doslednostjo in nepristranskostjo močviro vzgojil v disciplini, ki je zdaj mnogim rešila življenje. Nadporočnik je v najhujši borbi hladnokrvno bodril fante, naj vztrajajo.

Pri izpadu domobrancev iz Trebnja je nekaj posameznih borcev zašlo v neznanem terenu in bati se je bilo, da so prišli živi v pest tolovajem. Na vso srečo pa se je kljub bahanju z nasprotno strani lahko ugotovilo, da komunisti niso ušli niti enega domobrancela. Vsi pogrešani so se vrnili živi in zdravi, zadnji se je zglasil pri svoji četni neki domobranec, ki se mu ni posrečilo, da bi se bil prebil skozi tolovaje do gozda, da je poskusil proboj z ročnimi bombami. Zatekel se je v bližnjo hišo, ušel na podstrešje in se skril za dimnik. Iz svojega skrivališča je poslušal, kako so komunisti kričali nad ljudmi ter jih spraševali, kam so se poskrili domobranci.

Kmalu nato je skriti domobranec zaslišal močno streljanje, ki se je vedno bolj bližalo. Okoli hiše se je začela zmeda, nered in preplašeno tekanje. Že je mislil, da je prišla domobrancem pomoč, ker so se komunisti z vso naglico umakali iz Trebnja. Stopil je iz svojega skrivališča ter dognal, da so napad na tolovaje izvršili skrivači. Ker pa niso bili dobro organizirani in niso imeli pravega vodstva, so sicer preganili tolovaje iz Trebnja, niso pa zasedli trga, marveč so naglo odšli. Komunisti so se čez dve uri vrnili ter zažgali nekaj hiš in barak. Naš domobranec se je ta čas spretno plazil skozi sovražne vrste ter je pri tem lahko ugotovil, da je bilo tolovajsko vodstvo sestavljeno iz Slovencev, Hrvatov in badoljčev. Večina teh čet je v teku dneva krenila v napad na Mirno peč. Domobranci se je v mraku preplazil skozi tolovajske straže ter došel do gozda. Od tod je krenil v Novo mesto, kamor je prispel brez ovir, dasi je moral na poti obiti še več komunističnih zased.

Boji pri Hotedrščici

Močnejša izvidnica domobrancev iz Hotedrščice je odšla dne 23. t. m. pregledovat teren proti Javorniku. Pri tem je odkrila večje tolovajsko taborišče. Bilo je postavljen v gostem smrečju, tako da ga ni bilo mogoče opaziti in so domobranci naleteli nanj čisto slučajno. Pač pa je tolovajska straža opazila domobrancela, toda šele takrat, ko so bili slednji že v neposredni bližini taborišča. Straža je preplašena alarmirala tolovajsko posadko, ki je planila v paničen beg. Tolovaji niso utegnili vzeti s seboj niti orožja niti arhiva. Domobranci so izkoristili zmedo v komunističnih vrstah in bežeče napadli z boka. Pri tem je bilo ubitih 12 tolovajev, zaplenjena pa 1 brzostrelka, 7 pušk, 30 bomb, 8 odelj, 1 gramofon in 1 kromatična harmonika. Samo po sebi je uvidno, da so domobranci zaplenili tudi mnogo propagandnega materiala.

Kundmachungen der Ernährungsanstalt

Abgabe von Fleisch

Verbraucher bekommen am Samstag, den 27. V. 1944, bei ihren Metzgerm den 20 Dg Rindfleisch gegen Abgabe von Abschnitten »No 9, 10, 11, 12 Ma« der, vom SVA in Laibach ausgegebenen, Maigrundlebensmittelkarten.

Bezugsberechtigte Verbraucher in den Gemeinden: D. M. in Polje, Dobrunje, Jezica und Rudnik bekommen am 27. V. 1944, je 10 Dg Rindfleisch gegen Abgabe des Abschnittes »52 Ma« der Maigrundlebensmittelkarte.

Samtliche Metzger haben sich am Freitag, den 26. d. M. Punkt 15 Uhr in Städtischer Schlachthalle zwecks Zuteilung vom Fleisch einzufinden.

Abgabe von Kartoffeln

Verbraucher in der Stadt Laibach bekommen vom 28. d. M. bis zum 3. Juni je 1 kg Kartoffeln auf den Abschnitt No 81 der Kartoffelkarte bei folgenden Firmen: Kmetijska družba, Gospodarska zveza, Nabavljalna zadruga železničarjev, Nabavljalna zadruga državnih uslužbenecv (Vodnikov trg), I. delavsko konzumno društvo in nachstehender Reihenfolge: den 26. Mai Verbraucher mit dem Anfangsbuchstaben A—C, den 27. Mai vom D—G, den 30. Mai vom H—K, den 31. Mai vom L—O, den 1. Juni vom P—S, den 2. Juni vom T—V, den 3. Juni Z, 2 und Säumige.

Obvestila »Preveda«

Prodaja mesa

Potrošniki bodo prejeli v soboto, 27. t. m. pri svojih mesarjih 20 dkg govejega mesa proti odvzemu odrezkov št. 9, 10, 11, 12 Ma majske živilske nakaznice, izdane od mestnega preiskovalnega urada v Ljubljani.

Upravičeni potrošniki v občinah: D. M. Polje, Dobrunje, Jezica in Rudnik bodo prejeli 27. t. m. 10 dkg govejega mesa proti odvzemu odrezka »52 Ma« majske živilske nakaznice. Vsi mesarji morajo biti v petek 26. t. m. točno ob 15. poludne na mestni klavnici, zaradi dodelitve mesa.

Razdeljevanje krompirja

Potrošniki v mestu Ljubljani bodo dobili od dne 26. maja do 3. junija po 1 kg krompirja na odrezek št. 31 nakaznice za nabavo krompirja pri naslednjih trgovcih:

Kmetijska družba, Gospodarska zveza, Nabavna zadruga železničarjev, Nabavna zadruga državnih uslužbenecv (Vodnikov trg), I. delavsko konzumno društvo.

Red delitve je naslednji: 26. maja potrošniki od črke A—C, 27. maja od D—G, 30. maja od H—K, 31. maja od L—O, dne 1. junija od P—S, 2. junija od T—V, dne 3. junija Z, 2 in zamudniki.

Katoliško stališče proti komunizmu

Bern, 25. maja. List »Liberte« svari s katoliškega stališča pred komunizmom. Pod naslovom »Njegovo pravo lice« piše člankar:

»V mnogih inteligentnih krogih so danes prepričani, da postaja komunizem danes krotak, človeški in celo krščanski. Ustvarjajo se idile, ki nas spominjajo na pastirski prizor pred francosko revolucijo in na Rousseau-jeve solze na pragu giljotine. Sovjetska Zveza se razvija. Stalin je »dobar oče«, vse to se lepo in dobro čuje, toda v vsem tem leži dvočlenost, ki nas lahko stane zelo drago. Z izjemo nekaterih zunanjih koncesij nimamo niti senice dokaza, da se Sovjetska zveza odrača od svoje poti ali pa pridružuje sedaj krtu komunizmu. Komunizem izgraja sicer sedaj karto prostosti in demokracije, toda v rokah ima pripravljeno karto nasilja, ki jo bo ob prvi priložnosti izigral.«

Badoglijev zastopnik v Moskvi

Stockholm, 25. maja. V sredo je dospel, kakor javlja sovjetska agencija »Tasse«, diplomatski zastopnik Badoglijevega režima Italije Pietro Quadroni v Moskvo.

Grof Volpi ne more v Švicco

Bern, 25. maja. Od fašistične republikanske vlade obtoženo, a kasneje oproščeno italijanski gospodarstvenik grof Volpi di Misurata je bil ustavljen ob švicarski meji. Švica mu neče priznati pravice azila.

Velike izgube komunistov

Beograd, 25. maja. Boljševske veletolpe, ki so bile prvotno določene, da vdvo v Srbijo, se umikajo v paničnem begu proti jugu in severu. V južni Bosni so izgubile na področju Foče 86 mrtvih in v severni Bosni na področju Tuzle 173 mrtvih in 41 ujetnikov. Število ranjenecv je še mnogo večje.

Beograd, 25. maja. 556 mrtvih in 38 ujetnikov so izgubile boljševske tolpe na Hrvaškem na Črni gori v enem samem dnevu. Razen tega so izgubile še mnogo orožja kakor tudi večje množine bencina in avtomobilskih pnevmatik.

Komunistične izgube v Podrinju

Beograd, 25. maja. Komunistične tolpe so izgubile na zapadnem Balkanu na področju ob Drini v enem dnevu borbe 243 mrtvih ter 93 ujetnikov in prebežnikov. Razen tega so izgubile tudi mnogo orožja.

Američani izpodrivajo Angleže tudi iz Abesinije

Stockholm, 25. maja. Angleški strokovni list za afriška gospodarska vprašanja »West Africa« poroča ne brez vznemirjenja, da je izdelala severnoameriška »Foreign Economic Administration« velike načrte za izkoristitve Abesinije. V Londonu se boje, da bi postala Abesinija ravnotako gospodarsko odvisna od Zedinjenih držav kakor Liberijska. Vodja ustanove je poslal več izkušenih gospodarskih strokovnjakov, rudarskih in gradbenih inženjerjev v Abesinijo. Naloga teh ljudi je, da pripravijo izkoristitve dežele in ugotove možnost ameriških investicij. Dalje naj izvežajo mlade Abesince tehnično v ameriškem smislu za ravnanje s stroji iz Zedinjenih držav.

Naročite se na romane »Dobre knjige«

Gospodarstvo

Bilanca Pošne hranilnice

Pred 14 dnevi smo iz »Službenega lista« objavili podatke iz bilance Pošne hranilnice za leto 1942. Sedaj objavlja Pošna hranilnica v »Službenem listu« še bilanco za preteklo leto.

V starem poslovanju se posamezne postavke bilance niso v večji meri spremenile. Posojila po tekočih računih so znašala 45.5 milijona lir (po bilanci za leto 1942. 45.6), postavka lastnih vrednostnih papirjev se je nebitveno zmanjšala na 19.1 milijona lir (19.6), nepremičnine pa so vnesene v nespremenjeni višini 4.16 milijona lir. Le prehodni račun, ki veže staro poslovanje z novim, se je skrčil na 0.77 milijona lir (2.93). Na pasivni strani bilance so izkazane stare čekovne vloge v znesku 43.9 milijona lir (49.8), prehodna pasiva z zneskom 3.4 milijona lir (2.5), tekoči račun s centralo pa z zneskom 22.3 milijona lir (20.9).

V bilanci za novo poslovanje so zabeležene večje spremembe. Bilančna vsota v novem poslovanju se je dvignila od 45.1 na 60.8 milijona lir. Blagajniška sredstva so v novem poslovanju dosegla 41.0 milijona lir (1.4). Odpadla je postavka zakladnih bonov, ki je znašala prejšnje leto 10.2 milijona lir. Prav tako je odpadlo dobroimetje v tekočem računu pri zavodu Banca d'Italia (prejšnje leto 21.8). Terjatev nasproti poštni direkciji v Ljubljani pa se je povečala na 14.5 milijona lir (6.4). Razna aktivna so zabeležena v skoro nespremenjeni višini 1.2 milijona lir. Končno je na aktivni strani še aktivna razlika na tečaju lir v nespremenjeni višini 3.8 milijona lir, ki ji stoji nasproti na pasivni strani pasivna razlika na tečaju lir v prav tako nespremenjeni višini 4.7 milijona lir. Čekovne vloge so se v teku lanskega leta dvignile od 24.2 na 30.2 milijona lir, odpovedane vloge pa od 12.6 na 17.8 milijona lir. Prehodni račun, ki veže novo poslovanje s starim, se je, kakor že omenjeno, skrčil na 0.77 milijona lir (2.93).

Za leto 1943 je izkazana izguba — višini 259.000 lir — Ker pa iz prejšnjega leta prenehanje na novi računski postavki v višini 563.000 lir (1941: 207.000, 1942: 356.000), izkazuje bilanca končno dobiček v višini 304.000 lir. Poslovni dohodki so znašali 2.33 milijona lir (2.52), od tega aktivne obresti 0.89, provizije 0.30, pristojbine 0.33, in dohodki od vrednostnih papirjev 0.71 milijona lir. Najbolj so se zmanjšali dohodki od vrednostnih papirjev, namreč od 1.20 na 0.71 milijona lir, kar je v zvezi z okolnostjo, da je odpadla naložba v zakladnih bonih in ima hranilnica pretežno del sredstev v gotovini. Plače osebjem so znašale lani 2.4 milijona lir (prejšnje leto 2.03), upravni stroški pa 0.15 milijona lir (0.14).

GOSPODARSKE VESTI

— Iz gorenjskega trgovskega registra. V gorenjski trgovski register je bila vpisana trdnica Pfeleiderer v Podnatu, ki ima drevesnico in se bavi z nakupom, pridelavo in prodajo sadja in sadnih izdelkov. Lastnik trdnice je inž. Helmut Pfeleiderer.

— Stanje obrti v Nemčiji. Nemška revija »Wirtschaft und Statistik« objavlja najnovejše podatke o stanju obrti v Nemčiji. Približno tri četrtine vseh oseb, zaposlenih v obrti, so lastniki obratov ali pomočniki ali pa vajenci. Niso pa vsi lastniki obrti izučeni mojstri. Po ugotovitvah iz l. 1939. je imelo takrat v Nemčiji le 45% lastnikov obrti mojstrski izpit, nadaljnjih 32% je imelo le pomožniški izpit, ostali pa niso imeli niti začetne učne dobe. Ti podatki kažejo, kakšno načelno važnost je pripisali tretji nemški naredbi o organizaciji obrti iz leta 1935, po kateri se zahteva sedaj mojstrski izpit za samostojno izvrševanje obrti in za izučevanje vajencev. To je tem važnejše, ker je v nemški obrti za eno tretjino več vajencev, kakor v industriji, kar velja zlasti za kovinsko stroko, kjer odpade na vsaka dva mojstra odnosno pomočnika po en vajenec.

— Hrvaške-nemški obmejni promet. Kakor smo že kratko poročali, je bil med Nemčijo in Hrvaško sklenjen dodatni sporazum k pogodbi o malem obmejnem prometu, ki je stopil že v veljavo. V tem sporazumu je med drugim določeno, da sme trgovca stekla v Sv. Križu pri Rogarju Stalini iz bližnjega premovalnika Hum, ki leži na hrvaški strani, dobivati prenos in sicer brez carine in brez ostalih pristojbin odnosno uvoznih ali uvoznih dovoljenj. Uvoz pa se mora vršiti preko nemške carinarnice v Rogatcu.

— Gospodarske vesti iz Hrvaške. Hrvaški komisar za cene je te dni določil prodajne cene za radijske sprejemne aparate, in sicer ločeno za posamezne znamke in velikosti. Cene se gibljejo med 25.000 do 120.000 kun. — Hrvaška deželna banka je v preteklem letu zabeležila čist dobiček 4.7 milijona kun, vendar bo običnem zboru stavljen predlog, da se za letošni letni izplačilo dividende. — S posebnim zakonskim dekretom so bile deloma spremenjeni predpisi zakona o neposrednih davkih v pogledu odbitnosti investicijskih postavk. Podjetja, ki so po zakonu dolžna voditi knjige, lahko odnesejo 50% knjižne vrednosti novo zgrajenih tvornic in tvorniških zgradb, strojev, tehničnih in prometnih naprav. Če podjetje zgradi za svoje delavstvo šolska in druga podobna poslopja ali pa stanovanjske hiše in zdravstvene ustanove, tedaj lahko že v prvem letu odpiše 70% investiranega zneska.

— Francoska proizvodnja mleka v prahu. V Franciji so šele v teku sedanje vojne pričeli izdelovati mleko v prahu. Proizvodnja se je naglo dvignila in je lani dosegla že 700.000 kg, kar ustreza količini 8.4 milijona litrov mleka. Tudi proizvodnja nadomestkov za jajca je znatno narasla in je lani dosegla količino, ki ustreza 35 milijonom jajc.

— Leteči dolg Velike Britanije. V zadnjem času je angleški zakladni urad priložnost v rastočem obsegu najemati denar na denarnem trgu, kar je imelo za posledico, da je kratkoročni letni dolg preokročil že 5 milijard funtov (po zadnjem izkazu 5.035 milijonov). Tako se je letni dolg sprito nezadostnih možnosti najemanja dolgoročnih posojil v teku enega leta povečal za 1 milijardo funtov. Pričakovati je, da se bo ta letni dolg še nadalje dvigal, saj bo treba v tekočem proračunskem letu kriti na denarnem in kapitalnem trgu primankljaj vojnega proračuna v višini 2.83 milijarde funtov.

— Južna Afrika se hoče udeležiti dobička pri prodaji zlata na črni borzi. V Egiptu in v Indiji so v zadnjih mesecih

Kmetovalci, posadite na ona mesta, kjer seme solnčnice ni skatilo, novo seme, ki ga dobite pri občinskem uradu. Ker je to seme dobro kaljivo, daje v eno jamico 2 do 3 zrna. Sadite tudi čimveč buč med koroze in solnčnico ter ob robu njiv. Tako boste mogli v čim večji meri zadostiti zahtevam naredbe o obvezni saditvi oljnih rastlin.

slučali omejitvi inflacijske pojave s tem, da so ponudili znatne količine zlata prebivalstvu, s čimer naj bi se absorbirala odvečna kupna moč. Anglija je to zlato oddala po ceni, ki je približno za 100% višja od oficijelne nakupne cene v Angliji in Južni Afriki. Zaradi tega je nastal spor med Anglijo in Južno Afriko. V Južni Afriki morajo proizvajalci zlata vsa svoja proizvodnja po uradni ceni prodati južnoafriški novčanični banki, ki zlato zopet odda angleški zakladni banki po isti ceni. Sedaj zahteva Južna Afrika bodisi udeležbo na dobičku pri prodaji zlata po višji ceni ali pa povišanje odkupne cene, kar bi pomenilo devalvacijo angleškega funta. Kakor poročajo so v teku pogajanja med južnoafriško in britsko vlado, ki gredo za tem, da dobi Južna Afrika primeren del dobička od prodaje zlata v Indiji in Egiptu po višjih cenah. Britska vlada je v načelu osvojila to stališče in grdo cedaj pogajanja še za njegovo praktično izvajanje. Predsednik južnoafriške vlade Smuts smatra, da Anglija s prodajo zlata v Egiptu in Indiji po višji ceni oficijelno priznava črno borzo za zlato. Če pa se zlato po višji ceni prodaja na črni borzi, tedaj mora Južna Afrika imeti od tega primeren dobiček.

Novo ameriške grožnje nevtralcem

Lizbona, 25. maja. V nevtralnih krogih obstoja bojazan, da se bo še povečal pritisk Zedinjenih držav na male države, ki bodo prisiljene, da se odpovede svoji nevtralnosti v prihodnjih tednih. S posebnim nemirno so sprejeli na znanje sporočila londonskega dnevnika »Daily Mail«, da je generalni štab Zedinjenih držav pod vodstvom generala Marshalla zahteval ostrejši postopek proti nevtralcem. V okoliščini generala Marshalla, so mnjenja, da so metode državnega departmanta »preveč previdne«. Vsekakor so doseženi uspehi različnih akcij državnega tajnika Hulla proti nevtralcem razočarali odločujoče osebnosti generalnega štaba, ki izjavljajo, da mora biti odpor manjših držav kakor n. pr. Švedske itd. zlomljen z radikalnejšimi sredstvi. Nevtralne države se morajo pridružiti strnjeno blokadni fronti zaveznikov in če tega ne bodo storili, jih bo pač treba kaznovati s primernimi vojaškimi ukrepi. Nevtralnost je po mnenju generalnega štaba Zedinjenih držav danes le še »prazna kretinja«, ki je Washington ne bo gledal.

Stavka na ameriških žagah

Stockholm, 25. maja. »United Press« poroča, da je pričelo te dni stavkati več kot 15.000 delavcev na žagah v ameriških državah Oregon in Washington, kar ameriški vojni delovni svet ni hotel pristati na zvišanje plač. Stavka je prišla 50 žag v bližini Portlanda, Sealea in Tacona, da so ustavile obrat.

Boljševiki pospešujejo stavke v Iranu

Ankara, 25. maja. Po vesteh teheranske poročevalske službe se je pričelo v Isfahanu veliko stavkovno gibanje. Zajezitev stavkovnega gibanja je sledila šele s prisilnimi ukrepi, s katerimi so bile vse državnice in zasebne tvornice s delavstvom vred podrejene vojaškemu oblastem. Gospodarsko ministarstvo je objavilo, da je delavstvo z 18. majom prišlo spet na delo.

O priliki desetdnevnega potovanja skozi južni Iran v smeri proti Sirasu se šah v Isfahanu ni nič ustavil, medtem ko mu je — kakor uradno poročajo — prebivalstvo v ostalih mestih pričelo lepe sprejemne. Šele na ponovno interpelacijo v parlamentu je vlada pojasnila stanje v Isfahanu. Pojasnila so bila dana na tajni seji.

Vlada je postavila v parlamentu vprašanje zaupnice. Od 90 navzočih poslancev je glasovalo za vlado 73 poslancev, ker so nemiri v Isfahanu medtem pohnčili. O vzrokih stavkovnega gibanja pa javnost ni bila obveščena.

V zadnjih mesecih pred novo žetvijo je imelo gosto naseljeno prebivalstvo province Isfahan resne težave s prehrano. Ponovno ni moglo kupiti po več dni nobenega kruha. Kljub vsem ukrepom je dražnja narasla. Zahteve po vžigavanju plač so povzročile nove nemire, ki so jih sovjetski agenti pospeševali. Njih delovanje je bilo opaziti zlasti na industrijskem področju Isfahana, pa tudi na petrolejskem področju Abadana.

Obnova južnih japonskih ozemelj

Tokio, 25. maja. Dr. Helmut Wohltat, ki vodi nemško gospodarsko odposlanstvo po južnih japonskih ozemljih, je poročevalcu agencije Domei izrazil svoje presenečenje in svoje obudovanje sprito naglega razvoja, ki je bil dosežen pri obnovi južnih ozemelj. Dejal je, da se je osebno prepričal, da vladata v teh krajih popoln mir in red. Zlasti je napravilo nanj močan vtis spontano sodelovanje domačega prebivalstva na Malaji in Javi z japonskimi komisarji. Dr. Wohltat je zaključil, da mu je 40dnevno potovanje dalo povod za velika pričakovanja glede nadaljnega razvoja japonskih južnih ozemelj.

Pionirski člani sestrellili angleški letali

Berlin, 23. maja. V sredozemskem področju je uspelo posadkam več nemških pristajalnih pionirskih čolnov, da so od štirih napadajočih angleških dvomotornih bojnih letal sestrellili dve letali. Neko tretje letalo, ki so ga pionirji zelo poškodovali, je moralo pristati na Kreti.

Zaplemba imovine upornikov

Službeni list šefa pokrajinske uprave v Ljubljani z dne 24. maja l. 1944, objavlja odločbo o zaplenbi imovine upornikov inž. Pepine Pavle in njegove matere Pepine Pavle, stanujočih nazadnje v Ljubljani, Verstovškova ulica 9/II.

Železni obroč okrog Lojanga vedno ožji

Tri kitajske divizije obkoljene — Velike izgube

Tokio, 24. maja. Japonski glavni stan je objavil v sredo:

Edinice naše armade v odseku Honan so v tesnem sodelovanju z močnimi enicami, ki so podvezle nov sunek v južni smeri od odseka Sansi, uničile glavno silo sovražnikovih enot v prvem vojnem pasu ter nadaljevale svoje operacije.

Del naših edinic opazuje gibanja sovražniških sil. Jakost sovražniških sil, ki so bile na istem področju že izolirane, cenijo na približno 3 divizije.

Uspehi, ki so bili doseženi od pričetka sedanjih operacij do 21. maja, so naslednji: Na bojišču smo našli 34.800 padlih sovražnikovih vojakov, ujetnikov pa je 9400. Sestreljen je bilo 18 sovražniških letal. Vojni plen obsega 206 topov različne vrste, 725 težkih in lahkih streljnih, 11.000 pušk, 108 motornih vozil, 6 lokomotiv in 123 železniških vagonov.

Naše izgube znašajo 808 mož, ki so padli v boji.

Tokio, 25. maja. V daljšem poročilu o japonskih operacijah v pokrajini Honan je japonski glavni stan navedel naslednje uspehe japonske ofenzive v času do 21. maja:

V Honanu boreče se čete so v sodelovanju z japonskimi oddelki, ki so prodirali iz Sansija proti jugu zadale sovražnim armadam v prvem vojnem okrožju uničujoče udarce. Uničevalni boji se nadaljujejo.

Železni obroč okrog Lojanga postaja vedno ožji. Tam obkoljene čete cenijo na kakke tri divizije.

Od pričetka ofenzive pa do 21. maja so Japonci dosegli sledeče uspehe: Na sovražniški strani je padlo približno 34.800 ljudi, toliko so jih vsaj Japonci lahko našli. 9400 jih je bilo ujetih, 18 letal je bilo sestreljenih, zaplenjenih pa 206 različnih topov, 725 težkih streljnih, 11.000 pušk, 108 avtomobilov, 6 železniških strojev in 123 vagonov.

Japonci pred Tungkvanom

Singhaj, 25. maja. Japonsko topništvo je obstrlevalo s severne obale Rumene reke trdnjavo Tungkvan na desnem obrežju reke. Tako poroča neki kitajski novinar, ki je bil z drugimi inozemskimi in kitajskimi poročevalci odposlan iz Siama v Yunan.

Izjalovljena ofenziva

Tokio, 25. maja. Kitajska ofenziva ob reki Nu ob kitajsko-birmanski meji, ki jo nasproti tako zelo propagirajo in katere domnevno uspešni potek poudarjajo predvsem zaradi porazov na honanskem bojišču, si je po zadnjih japonskih poročilih popolnoma izjalovila. Pri prekoračenju Nujia (Salvina) so izgubile čungkingške čete od 11. do 19. maja nad 1500 ljudi. Istočasno se nadaljujejo uničevalni boji proti ostalim Kitajcem na severnem odseku, v tako zvanem Fukvanu. Skupno je izgubil Čungking tamkaj ter ob reki Nu nad 10.000 mož. Čeprav imajo Kitajci na razpolago ameriške tanke, jim nič ne kaže, da bi se ponovno polastili Ledoške ceste. Znano je, da je sovrražnik že napovedal skorajšnje združenje svojih sil v bližini Migitkine in Kamalaja s četami iz Yunana. Japonci so uničili 82 oklopnikov, s čimer so Kitajci izgubili nad polovico vseh svojih oklopnih vozil.

Sovražnikovih izgube

Tokio, 25. maja. Tudi ponovni sovražniškovi poizkusi, da bi s protinapadi v južnem odseku indijsko-birmanske meje zabili klin med japonske čete na indijskih tleh ter njihovo zaledje, so po poročilih z bojišča

propadli. Tako je bila neka brigada 81. zapadnoafriške divizije skupno s tremi brigadami sovražnikov 26. divizije v 4 tednih bojov ob reki Maju deloma uničena, deloma pa retinjena v gorate predele tega ozemlja. Ker ovira tudi silovito deževje polnetega monsuma premikanje sovražniških tankov in letal ter tako otežkoča sovražniškovo oskrbovanje, se njegova protiofenziva že sedaj lahko smatra za izjalovljeno.

Kronika

* Redek delovni jubilej. V Oberneukirchenu delata brata 60letni Mihael in 72letni Franc Pamer že 50 let pri istem stavbnem podjetju. Ob 50letnici sta bila ob obliži in podjetja primerno počastena.

* Pri življenju v Franciji bodo letos pomagali mladeniči med 16. in 19. letom, tako poročajo iz Vichyja. Služba bo trajala 3 mesece.

* Muzej za kostume v Parizu. Mestni svet v Parizu proučuje načrt muzeja za kostume. Muzej naj bi vseboval tudi stalno razstavo oblačil in hiša. Za osnovo bo rabila muzeja zbirka oblačil Mauriceja Leleija, katere je mož zbral trideset let. Za novo ustanovo vlada posebno živo zanimanje v krogih francoskih tekstilnih industrij, ki bi s stalno razstavo imeli dovolj priložnosti, da pokažejo svetu svoje novosti.

Iz Ljubljane

u— Nova grobova. Za vedno je zapustil svoje krojač g. Ivan Puc. Za njim žaluje žena z otroki in drugimi sorodstvom. K večjemu počitku bodo rajnega spremili v petek ob 15. iz kapele sv. Janeza na Zalah na pokopališču k sv. Križu. u— V visoki starosti 77 let je došla g. Marija Novak. Na zadnji poti jo bodo spremili v petek ob 16. iz hiše žalovala na pokopališču v Notranji gorici. u— Polkojnim naj bo ohranjen lep spomin. Njegovim svojcem pa izrekamo naše iskreno sožalje!

u— Tople priznanje zvesti službi in plemenitemu delu je bilo izkazano v torek popoldne, ko je nastopil svojo zadnjo pot upokojeni višji deželni sodnik g. Oton Vidic. Pogreba so se udeležili številni predstavniki naših pravniških krogov, na čelu jim g. Rogina in Golia, upokojenec in sedanjí predsednik apelacijskega sodišča, več profesorjev univerze, številni uradniki, duhovniki, mnogo dam, pa tudi več otrok, za katere je pokojni Vidic tako zgledno skrbel. Društvo za otroško varstvo sta zastopala blaginja E. Josin in tajnik dr. Krejčí, ki je pred molitvico na Zalah s prisrčnimi besedami orisal pokojnikove zasluge in se pleteno poslovil od železnega predsednika in generalnega varuha.

u— Poroča. V nedeljo 21. t. m. sta se v stolnici poročila g. Martin Žitnik, posesta in gostilničar v Ljubljani, in gđ. Josipina Nadlucnik, dolgoletna delavka v delavsko-strokovnih organizacijah. Poročili ju je stolni župnik g. dr. Tomaž Klina. Čestitamo!

u— Ljubljanski rokli! Pripravite star papir za Slovenski Rdeči križ. V petek 26. in v soboto 27. maja ga bo pobirala šolska mladina od hiše do hiše.

u— Vsi tisti, ki so bili sprejeti h gospodarski policiji za Jadransko Primorje, naj se javijo v soboto dne 27. t. m. dopoldne, v primeru alarma pa popoldne na ekspozituri poveljstva slovenskega varnostnega zbora v Ljubljani.

u— Po naključju za torek za mesec junij naj pridejo trafikanti v mestni preiskovalni urad v II. nadstropju palače Bata, tako da pridejo na vrsto 26. maja trafikanti z začetnicami A do H, 27. maja z začetnicami J do L, 30. maja z začetnicami M do R in 31. maja z začetnicami S do Z.

u— Brivsko frizerske obratovalnice bodo na binkoštno nedeljo odprte od 7.—12. ure, na binkoštni ponedeljek pa ves dan zaprte, na kar opozarjamo cenj. občinstvo in članstvo. u— Združeni brivci in friz.

u— Za sprejemne izpite v I. razred gimnazije, ki bodo v drugi polovici junija, priredimo poseben štirinajstdnevni pripravljalni tečaj, ki prične pive dni junija. Informacije, vpisovanje dnevno: Specialne inštrukcije za srednje šole, Kongresni trg 2.

u— Za hitro se pripravite fototeleje "Juste" nasproti nehotenka. Odprto ves dan, izdelava provrstina.

u— Vrt gostine Lovin je odprt in nudi gostom prijetno domačnost.

u— Tečaj za sprejemne izpite v I. razred gimnazije pričnemo dne 1. junija. Vpisovanje in informacije dnevno od 9. do 12. in od 14. do 17. ure. Učni zavod "Korepetitorij", Mestni trg 171.

u— Urban je zaslužni naših vinogradov, zato naši gorniki vsako leto pozorno pričakujejo, kakšno vreme nam prinese. Včeraj je godoval in lahko rečemo, da se je najbolje izkazal. Po zadnjem deževju in vetrovnem vremenu se nam je včeraj zasmajal krasen, jasen in sončen dan. Zjutraj je bilo sicer še hladno, čez dan pa se je ozračje ogrelo. Dolenjci pravijo: Urbanovo sonce in Vidov dež — prav dobro!

ga leta upati smeš. Dolenjski vinogradniki so pa tudi prepričani o naslednjem: kakor češnje, tako grozdič! Ker letos češnje izredno lepo obetajo, bi se torej lahko nadejali tudi dobre vinske letine, ki pa bi bila čez kar tretja zapovrstjo. Vprašanje je samo, kako se bodo letošni vinogradniki borili zoper trme bolezni, ako poleti nastopi deževje ali kaka druga vremenska nevarnost.

u— Binkošti, praznik pomladi je prišel. Gozdovi se košatijo v bujnem zelenju, vrtovi in travniki v bujnem pisanim cvetju. Ven, ven, v živo naravo, v planine in lepe kraje bi se nam hotelo. Ako hočete hoditi vsaj v duhu po sončni Dolenjski ob pesmi slovenski, pohitite v pestro Belo Krajino — starih šeg domovno, kupite in berite dr. Ogrina knjigo »Tam dol na Dolenjskem«. Stane 26 in 35 lir, a naklada že pohaja.

u— V petek 26. in v soboto 27. maja bo obiskala šolska mladina sleherni ljubljansko hišo in družino, da prevzame papir za Slovenski Rdeči križ. Naj ne bo nikogar, ki bi ne daroval papirja.

u— Za dezinfekcijo ust in grla uporabljajte pastile Menthofarm. Dobite v vsaki lekarni.

Z Gorenjskega

Železničarski zbor je bil sklican v Dravograd. Predsednik dr. Zehman iz Beljaka je poveljeval odgovornosti polno službo železničarjev na Spodnjem Štajerskem. Posebno zaslužnim železničarjem je razdelil odlikovanja. Zaključno besedo je imel višji svetnik Malleg iz Maribora.

Vojaške vesti. Major Schmidt, odlikovan z viteškim križcem, ki se je zadnji čas mudil na dopustu v Velikovu, je predaval v železniški Kaplji, Hinjah, Gribljah in Mežici. Opisoval je vtise nemških vojakov z vzhodne fronte. u— Z železnim križcem II. stopnje je bil odlikovan pripadnik SS Karel Pernuš iz Kranja.

V Mežici so bili na svečanosti krajevnih skupnih odlikovanj: krajevni skupinski vodja Jožef Matuschka, krajevni in obratni načelnik Friedl Stoppar in krajevna ženska voditeljica Rezi Verhönig. Okrajni vodja Grum iz Velikova jim je izročil odlikovanja, katere jim je podelil Führer za posebne zasluge.

»Wallensteinov tabore« je bil v sredo 24. t. m. uprizorjen v Celovcu na prostem. Podobna predstava je bila pred dnevi na Napoleonovem travniku v Beljaku, kjer se je zbralo nad 10.000 gledalcev. Celovška uprizoritev na prostem je bila še močnejša. Sodelovali so v velikem številu bojovniki raznih edin. Glavne vloge pa so igrali člani celovskega gledališča. Vsega skupaj je bilo 350 sodelujočih, med njimi gledališki balet in bramborska godba. Včeraj, v četrtek so predstavo ponovili.

Iz celovskega gledališča. Upravitelj dr. Willy Meyer-Fürst je pridobil generalnega glasnega ravatelja Helmuta Schnaakenburga iz Bremena za več let kot glasnega višjega vodjo celovskega gledališča.

Na Prevalju so ustanovili družino gledaliških prostovoljcev, ki se je predstavila s kmečko veselico »Grešna vasa«. Prireditelj je vodil Jožef Schutter. Igralci so želi mnogo priznanja.

Umrli so v Celovcu: 79 letni izdelovalec skatel Josef Müller, 46 letna darjarka ž. Ana Slavovec in 73 letni rentnik Jožef Rauching.

S Štajerskega

Odlikovane matere. V nedeljo dopoldne je bila v Gradcu velika materina svečanost. Gauleiter dr. Ueberrether je povabil v Gradec 60 mater, starejših in mlajših žena, ki so narodu darovale 6, 8, 12 ali celo več otrok in so v tej vojni izgubile moža ali sina. Po glasnem uvodu in nagovoru je dr. Ueberrether razdelil zaslužne križce.

O treh letih obnove na Spodnjem Štajerskem je prinesel daljšo poročilo »Völkischer Beobachter« od 23. t. m. Poročilo je napisal višji gospodarski svetnik dr. Franz iz Maribora.

Premestitev. Okrajni uradni vodja Kern se je te dni poslovil od delovno-politične urada v Mariboru, ker mu je poverjeno vodstvo enakake urada v Celju. Na poslovilnem večeru mu je bila izročena olinjata slika iz mariborske okolice. Za Rdeči križ so zbrali 550 mark.

Z železnim križcem I. stopnje so bili odlikovani nadporočnik Franc König, poročnik Eric Skoberne, naddesetnik Ernest Zagorčnik in vojak Franc Kandušar, vsi iz Celja, z železnim križcem II. stopnje pa desetnik Anton Novak iz Šmarja, Franc

Žrebanje knjižne tombole

Za tombolski dobiček objavljamo naslednje številke:

29	43	18	24	35
67	31	5	3	83

Če razporedimo vse do sedaj izžrebane številke v razpredelnico, dobimo naslednjo sliko:

2	3	5	8	
11	12		17	18
21	22	23	24	28
31	32		35	36
41	42	43	44	46
51				59
62	63		66	67
72		74	75	76
83	84	85	86	88
				90

Nadaljnje številke, potrebne za tombolski dobiček, bodo objavljene jutri, v soboto in na binkoštno nedeljo. Ta dan bo žrebanje končano in v torek 30. t. m. bomo začeli deliti dobičke ljudske knjižne tombole v pisarni oddelka za tombolo, Ljubljana, Gradisce št. 2, po naslednjem redu:

v torek in sredo, 30. in 31. maja dobičke za dvojke, v četrtek, 1. junija, dobičke za trojke, v petek, 2. junija, dobičke za četverke, v soboto, 3. junija, dobičke za petorice, in v nedeljo, 4. junija ob 10. uri dobičke za tombolo.

Od torka do sobote boste dvigali dobičke od 8.—12. in od 15.—18. ure. V nedeljo, 4. junija, naj bodo zbrani vsi, ki so zadeli tombolo, točno ob 10. uri dopoldne, da bo vsak dobitnik sam žrebal za denarni znesek 500 do 5000 lir. Istočasno bomo delili tombolske dobičke. Če kdo slučajno ne bo navzoč, bo žrebal zanj član pisarne. Vse podrobnosti glede žrebanja bomo še objavili.

Pri dvigu vsakega dobitka je treba predložiti tombolsko tablico.

Dobitkov bo pripravljenih točno toliko, kolikor je zadetkov in bodo dobitnikom na razpolago do 30. junija t. l.

Objava števil v četrtek je žal izostala zaradi izrednih okoliščin, kar naj občinstvo blagovolji oprostiti. Bo vse v redu do nedelje, ko bodo objavljene zadnje številke za tombolo.

Terbove iz Rogaske Slatine, višji grenad. Vinko Kos z Velike Pirešice in vojak Martin Kumer iz Šostanja. Iz krajevnih skupine na Teharju je 12 odlikovancev z železnim križcem II. stopnje: Karel Korun, Karel Haberl, Jožef in Ervin Žvižaj, Albin Koželj, Ladislav Komar, Stanislav Jošt, Rihard Ulaga, Viljem Haberl, Eric Zohar in Jožef Guček.

Dvanajsti otrok se je rodil zakoncema Janezu in Tereziji Kaiserju v Rušah. Kaiser je blokovski vođa krajevnih skupine.

Nesreča v gozdu. 43 letni Rihard Rath od Sv. Treh kraljev, občina Marenberg, je bil pri delu v gozdu zadet od padajočega drevesa in ima zdrobljen prsni koš. Prepeljali so ga v mariborsko bolnišnico.

Huda posledica eksplozije. V celjski okolici se je igral 12 letni Anton Selic z neko tujo ročno granato, ki jo je prejšnji dan našel blizu domače hiše. Granata je eksplodirala in je deček oblezel mrtve. Njegova 43 letna mati Uršula, ki je bila v hiši, je ranjena na obeh nogah in na levem kolku, prav tako je hudo poškodovana.

Peska in vode za gašenje hišnih požarov ni nikoli zadosti. Peska v vrečah s približno 5 kg vsebine naj bo na stopniščih, ob stanovanjskih prahih pripravljeno toliko, da pride na vsak srednji stanovanjski ali poslovni prostor po 2 vrečici. Poleg tega naj bo za cela stopnišča pripravljen še večji zaboj peska z lopato in manjšo lopatico. Veder za vodo naj pripravi vsako gospodinjstvo vsaj 1 do 2 tako, da je mogoče napraviti čim daljšo verigo (to je podaljšanje vedra iz rok v roke) od kraja, kjer se nahaja voda, do požarišča.

na njegova 8 letna sestra Ema. Ranjeniki sta bili prepeljani v celjsko bolnišnico. Tudi hiša je precej poškodovana.

Iz Trsta

Prijava delavcev in uradnikov, starih nad 18 let. Delovni urad Vrhovnega Komisarja za operacijsko področje Jadransko Primorje objavlja, da so dolžna vodstva podjetij prijaviti vse delavce in uradnike, stare nad 18 let, ki bivajo v pokrajnah Videm, Gorica, Trst, Kvarner ter Istra. Zadevno prijavo so dolžna predložiti industrijska podjetja in podjetja splošne koristi, kakor električna, plinska, vodovodna, tramvajska, transportna podjetja, nadalje oddelki, ki skrbijo za mestno čistočo, javne bolnišnice, mlinci ter tvornice konzerv vseh vrst, obrati, ki so namenjeni izbiri sviloprejk. Prijavo je treba predložiti do 31. maja 1944. pri Delovnem uradu nemškega svetovalca one pokrajine, kjer imajo navedeni obrati svoj sedež.

Novo urejeno razdeljevanje rib. Vodstvo deželnega gospodarskega urada v Trstu sporoča, da je na novo urejeno dobavljanje, oddajanje in razdeljevanje rib. V smislu nove ureditve imajo vse ribolovne motorne jadrnice oddati nalovljene ribe v zbiralnicah v Trstu, Gradežu, Trzinu, Kopru, Izoli, Piranu, Umagu in Novem Gradu. Ta ureditev velja tudi za vse motorne jadrnice, ki niso sicer vpisane v omenjenih okrajih, ki pa prejemajo pogonsko sredstvo pri deželnem gospodarskem uradu v Trstu in Piranu.

Podpiranje pomoči potrebnih tržaških slojev. V letošnjem aprilu je podporni urad tržaške občine stalno podpiral 4260 družin in sicer 3535 družin z denarnimi prispevki, 725 gospodinjstev pa z živil. Razen tega je prejelo 1000 ljudi enkratno denarno podporo. Skupni podporni izdatki so znašali v aprilu 885.000 lir.

Tržaški Nemci praznujejo materinski dan. V tržaškem Nemškem domu so se zbrali člani nemške kolonije ki svedeni proslavi materinskega dne. Spominjski nagovor je imel krajevni skupnijski vođa konzul dr. Pausch. Na sporedu so bile tudi pevске točke.

81 letna starica padla s tramvaja in umrla. 81 letna Božidara Per D'Angeli, ki stanuje v ulici Cellini 3, je hotela stopiti na tramvaj proge št. 1. Pri tem jo je odrl nekdo od potnikov. Uboga starica je priletela na tla in obležala nezavestna s smrtonosnimi poškodbami. Prepeljali so jo v bolnišnico, kjer pa je po štirih urah izdihnila.

Železniška nesreča na kolodvoru C. Marzio pred sodiščem. V noči na 22. april 1943 se je pripetila na tržaškem kolodvoru C. Marzio usodna železniška nesreča. Tovorni vlak št. 2447 z 29 vozovi je pridrvel z Opčin, ne da bi se mogel ustaviti na postajališčih v Verdeli in na Rocoli. Na postaji C. Marzio je vlak iztril, zavozil v bližnji zid in v čakalnico, kjer je bil ubit vojak Rok Chiodetti, dočim je bilo več drugih potnikov huje in laže ranjenih. V zvezi s to železniško nesrečo je bil aretiran strojevođa Peter Minchianti, ki se je moral te dni zagovarjati pred pristojnim tržaškim sodiščem. Zasižanih je bilo več prič ter izvedencev ing. Roman. Pričevanja in strokovnjakova izpovedba so razbremenila obtoženco, ki ga je sodišče zaradi tega oprostilo.

Iz Gorice

Svečanost pri nemškem svetovalcu. V Gorici je bila svečana posvetitev sprejemne dvorane nemškega svetovalca. Nemški državljani, ki bivajo v Gorici, so bili povabljeni k tej svečanosti, pri kateri je sodelovala tudi vojaška godba. Ob tej priložnosti je imel nemški svetovalec na zbrane goste nagovor.

Prepovedana vožnja s kolesi. Z goriske prefekturo objavljajo odredbo, po kateri je civilnemu prebivalstvu v Goriki pokrajini prepovedana vožnja s kolesi od 20.30 pa do konca policijske ure. Kršilci bodo ovadeni sodni oblasti. Odredba je stopila takoj v veljavo.

Dogon živine. Pokrajinski živinoreški urad v Gorici opozarja, da bo dogon živine dne 6. junija v Mošci, dne 7. junija v Gorici, dne 13. junija v Krmini, dne 14. junija v Gorici, dne 20. junija v Romansu, dne 21. junija v Gorici, dne 27. junija v Fari in dne 28. junija v Gorici.

Policijska ura v Anzovnem. Goriški prefekt je izdal odredbo, s katero je določil, da policijska ura v Anzovnem od 21. do 5.

Smrtina nesreča zaradi izstrleka pri Anzovnem, 78 letna kmetica Marija Medvedšek iz okolice Anzovnega je šla nabrat v gozd skozi vejevje. Pri tem je stopila na izstrelek, ki ga ni opazila in ki je ležal v travi. Bila je mrtva, ki je eksplodirala. Številni drobci so ranili nesrečno staro

na obeh nogah in tudi po ostalem delu telesa. Prvo pomoč so ji nudili v ambulanti anhovske cementarne, na kar so jo prepeljali v gorisko bolnišnico, kjer pa je uboga starica umrla zaradi usodnih posledic dobljenih ran.

Nesreča s samokresom. Pri čistjenju samokresa se je pripetila v Gorici nesreča. Čistilcu se je po nesrečnem nalkjuju sprožil samokres. Strel je zadel 21 letnega Antona Prezija iz Ljubljane, ki se zdravi v gorški bolnišnici.

Iz Postojne

Obisk jame za binkošne praznike. Kakor doznavamo, bo postojnska jama za binkošne praznike odprta za občinstvo. Postojnčani pričakujejo velik obisk.

Beleznica

ROLEDAR:

Petek, 26. maja: Filip Nerij.
DANASNJE PRIREDITVE:
Kino Matica: Indijski nagrobni spomenik.
Kino Sloga: Kora Terry.
Kino Union: In flagranti.
Kino Moste: Vestnost granitarja.
DEZURNE LEKARNE
Danes: Dr. Kmet, Ciril-Metodova cesta 43, Trnkoczy ded., Mestni trg 4, Ustar, Selenburgova ulica 7.
ZATEMNITEV
je strogo obvezna od 21.30 do 4.30.

DRŽAVNO GLEDALIŠČE

Uprava drž. gledališč naproša starše, da k opernim in dramskim predstavam ne jemljejo otrok. Otrokom do 12. leta bo dostop k predstavam razen k mladinskim, zabavnim.

DRAMA

Petek, 26. maja: Zaprt.
Sobota, 27. maja: 18. Dona Diana. Premiera. Red I.

*
Opozarjamo na premiero Moretove veselice v treh dejanjih »Dona Diana«, ki bo jutri, v soboto za red prvi. Po C. A. Westovi predelavi in prevodu Jos. Cimpermana poslovenil Fr. A. Osebe: Don Diego, vladajoči grof v Barceloni — Vl. Skrbnišek, Dona Diana, dedna princesa, njegova hči — Razbergerjeva, dona Lavra in Dona Fenisa, njegovi nečakinji — V. Juvanova in Ukmar-Boltarjeva, Don Cesar, princ iz Urgela — Gregorin, Don Louis, princ iz Bearne — Bitenc, Don Gaston, princ iz Foka — Verdonik, Perin, princin tajnik in zaupnik — Jan, Floreta, princesina hči — Pugljeva. Režiser: prof. Šest.

OPERA

Petek, 26. maja: Zaprt.
Sobota, 27. maja: 18. Carmen. Red Sobota.

*
Georges Bizet: »Carmen«. Opera v štirih dejanjih. Po istoimenski noveli Prosperja Merimeea napisala Meliha in Halevej. Prevreda Otton Zupančič in Niko Štrifof. Osebe: Don José, narednik — Franc, Escamillo, torero — Janko, Dancairo in Remendado, voditelj thotapeev — B. in M. Sancin, Morales, narednik — Dolničar, Zuniga, oficir — Lupša, Carmen — Karlovec, Micaela, kmečko dekle — Ribčeva, Frasquita — Kržetova, Mercedes — Polčeva. Dirigent: dr. Svara. Režiser: C. Debevec. Koreograf: ing. P. Golovin. Scena: ing. Franz.

Oddajniška skupina Jadransko Primorje RADIO LJUBLJANA

PETEK, 26. MAJA

7.00—7.10: Poročila v nemščini, 7.10 do 9.00: Jutrjani pozdravi; vmes od 7.30 do 9.00: poročila v slovenščini. 9.00—9.10: Poročila v nemščini. 9.10—9.20: Koračnica, napoved sporeda (nem. in slov.). 12.00 do 12.30: Opoldanski koncert. 12.30—12.45: Poročila v nemščini in slovenščini. 12.45 do 14.00: Koncert Malega orkestra, vodi A. Dermal. 14.00—14.10: Poročila v nemščini. 14.10—15.00: Operna glasba, Radijski orkester vodi D. M. Šijenec. 17.00—17.15: Poročila v nemščini in slovenščini. 17.15 do 17.30: Glasbena medigra. 17.30—18.00: Kmečki trio. 18.45—19.00: Iz našega leploslova — Lojze Zupanc: Velikan Nenasit. 19.00—19.30: Koncert Komornega zbora. 19.30—19.45: Poročila v slovenščini, napoved sporeda. 19.45—20.00: Glasbena medigra. 20.00—20.15: Poročila v nemščini. 20.15—21.15: Iz opernega sveta. 21.15 do 22.00: Z Dunaja po svetu. 22.00—22.10: Poročila v nemščini. 22.10—23.00: Glasba za lahko noč.

KULTURNI PREGLED

Glosa o Škerjančevi V. simfoniji

O novi simfoniji skladatelja L. M. Škerjanca je priobčilo »Jutro« daljšo oceno v številki z dne 17. t. m. Po načelu »Audiat et altera pars« objavljamo danes članek, ki smo ga prejeli iz vrst mlade generacije naših glasbenikov. Ured.

Pustimo ob strani skladateljevo virtuozno rutino, spretnost, znanje: instrumentacijo in harmoniko, skladateljsko »palet«, ki je prišla izza časov romantike do tolikih problematičnih veljav.

Nas zanimata nekaj merodajnejšega: kaj je z duhom te simfonije?

Kaj nam povedo nosilci vsebine: njene teme in teh tem razplet, in kaj njena gradnja? Skušajmo se z odgovori na ta vprašanja hkrati približati slutnji prave lepote v umetni in ločiti slednjo od sanjave sladkosti, ki jo ljudje radi smatrajo za lepoto.

Vrednoti umetniško delo s stališča kakršnih koli novotarij je doela brezupna zadeva. In vendar sloni — tudi za umetniško izročilni, umetniško malo pomembni deli, kjer je njih tvorec naenkrat ubral sam svoja, nova, nezaključena pota — neka vrednota. Tembolji, če to pri njem ni je mladostna, po »sodobnem« hlajstoku alira, temveč instinkt, več: zavest organskega razvoja. Na teh stvareh leži vedno plaša zarja prihodnosti. — Naravno je, da lešket nenadnega odkritja, »izuma« novih možnosti že po svoji psihološki plati raz zavaja v žonglersko kombinatoriko in eksperimentiranje — kar pomeni smrt umetniške vrednosti dela. Toda luč novih perspektiv ne ugasne ter kot latentna vrednota čaka tvorca po božji volji, ki bo vse to umetniško doživel. — Škerjančeva simfonija ne pozna takih skrbí; njene vrednote morajo torej biti na čisto občutnem polju. Poglejmo!

Kaj nam razodeva njena vsebina, njene teme? Nadomestila jih kratki, zmisljivi motivi, ki že po svoji bežni strukturi ne morejo biti nosilci višjih, podrobneje oblikovanih čustev. kaj šele idej ali bogatih človeških doživeti. Za to jim manjka tistih ostrih obrisov, čistote in plastike velikih tem, ki s svojo linijo in notranjo dramatikó rišejo v srca poslušalcev razgibano epiko simfonije. Škerjančevi motivi v prvem in tretjem stavku so nerovni, afektirani izbruh, zasnovani predvsem na harmonično-instrumentalnem občutju; kratki emocionalni sunki, ki komaj življeže vsa uplajnejo. Oni vse bolji z barvnimi, s »palet« slikajo — kot pa snujejo dejanje in inaugurirajo konflikte. — Melodične linije in njih čista, ne z »barvanje« zabrisana in zamazana življenjska karakteristika ne pomenijo Škerjancu mnogo. Kantilena v drugem stavku nam imponira le kot virtuozno izpeljana floskula imitiranih francoskih impresij. Njena linija je vse preveč preračunana na svoj harmonsko-instrumentalni korelat, da bi mogla zadihati iskreno, dobiti kaj sence in neposredne tople človeške doživeti, resničnosti. Vse je zaveseo z gosto gneto melizmom in poslušalec se prepušča sladki »lepoti« teh zvokov.

Kako se razpletajo, kako spletajo simfonično dogajanje ti motivi? Preskakujemo iz ene instrumentalne skupine v drugo in se tako kažejo vedno v novi, drugačni razsvetljavi. Truš pihal, proti koncu že kar mučno vsiljiv, nas vedno znova opozarja na patetične orkestralne parade... Dramatika in rast simfonije sta tukaj izražena z dinamičnimi sredstvi! — To da človek, ki si med tem hrupnim poskakovanjem, naraščanjem in zamiranjem govori samemu Nietzschejeve besede: Velike stvari prihajajo po golčbjih nočih — zaman išče usodnega poleta tem, njih figuralnih sprememb, ki jih terja nove okoliščine razvijajočega se simfoničnega dogajanja, dejanja; zaman kontrapunktične dramatične dveh, treh tem, ki gredo

vsaka svojo v karakteru njih samih začrtano pot in se medsebojno valjajo; zaman išče brzdanega kontrasta rezko izstopajočih tem do figuralnih elementov. — Ta valeča se reka sluščnih sladkob no broma vsako trezno, kristalno čustvo in misel in ga le še muči s svojo pretirano afektirano. »Svet možkih disonanc, ki se odraža od melkih, toda jasnih potec »adagias«, si ponavlja zaman.

Kaj je z gradnjo Škerjančeve simfonije? Ali je slepiti v njej določne konture solidne arhitekture — kako je pravi glasbi sorodna! —, in kakšna je v tej simfoniji razčlenjenost posameznih skupin; kakšno sožitje je ustvaril skladatelj med svojo vsebino in simfonično formo? — Kjer nič tematično, melodično, oblikovalno ne nosi, ne more biti govora o simfoniji gradnji. Vrsti »strastnih vpletov« pa ni sposobna, da bi postavila kaj višjega od linearne zaporednosti. Pač nam lahko »pričara« orkester vse mogoče... — Samo tam se gradi: višje forme, kjer dvignejo teme svojo vsebino do arhitektonskih period in se kontrapunkti kot oboki, stebri opirajo ob formalne tematične enote. Ustvarja se noka optična silhueta renesančnih katedral. — Napačno bi bilo misliti, da nam gre za striktno izvajanje ustaljenih form kot takih: glasba, ki nosi v sebi življenjsko resničnost, iskreno prizadevanje tvorca zanjo in je bogato razčlenjena in oblikovana v svojem iskrenem in miselnem ustroju — si ustvari zgradbo, kakor

